

**СЕКЦІЯ 5. ОБЛІКОВО-СТАТИСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ЛОКАЛЬНОГО
РІВНЯ**

УДК 336.1-021.447

Бочан Віталій, аспірант
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна

**РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО НАГЛЯДУ В УКРАЇНІ У
КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ
ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ**

Bochan Vitaliy, Postgraduate student

**REFORMATION OF THE SYSTEM FINANCIAL SUPERVISION IN UKRAINE IN
THE CONTEXT OF SUPPORT FINANCIAL SYSTEM STABILITY**

Уданій праці проведено дослідження основних вітчизняних та закордонних моделей організації системи фінансового нагляду (інституційна, функціональна, інтегрована), здійснено комплексну характеристику кожної з них.

Фінансова система є одним із найважливіших секторів національної економіки, оскільки забезпечує та опосередковує рух фінансових ресурсів між різними групами суб'єктів, галузями, територіями. В умовах активізації глобалізаційних та інтеграційних процесів, що супроводжуються зростанням відкритості фінансових та товарних ринків, актуалізується проблема забезпечення стійкості фінансової системи, особливо у напрямі зміцнення здатності її протистояти деструктивному впливу зовнішнього середовища.

У широкому розумінні фінансовий нагляд доречно трактувати, як систему, що використовується державою з метою забезпечення стійкості фінансового сектору і фінансової системи та їх безпеки.

Ґрунтуючись на науково-методичних підходах до визначення сутності поняття “нагляд”, враховуючи теоретичні дослідження запропоновано наступні підходи до розуміння визначення фінансовий нагляд як:

- форма діяльності державних органів із забезпечення законності у фінансовому секторі;
- комплекс заходів, які вживаються наглядовими органами для забезпечення повної відповідності діяльності фінансових установ вимогам до їхньої діяльності;
- система формальних і неформальних способів виявлення недотримання або порушення умов діяльності фінансовими установами.

Однією з проблем при визначенні сутності поняття “фінансовий нагляд” є те, що на сьогодні вітчизняне законодавство або ж взагалі не визначає цього поняття, або ж підходить до його сутності як рівнозначного з поняттям “фінансове регулювання”. Виходячи із цього не можливо розмежувати поняття “фінансовий нагляд” та “фінансове регулювання”: у вітчизняному законодавстві поняття фінансового нагляду не визначене взагалі.

Разом з тим, доцільно зауважити, що вектор України у напрямі інтеграції у європейське співтовариство обумовлює необхідність дослідження систем фінансового нагляду провідних країн світу, і особливо європейських.

Так, загалом на сьогоднішній день у світі існує чотири основні моделі фінансового нагляду: інституційна, функціональна, інтегрована та модель двох вершин, проте жодна з представлених моделей не може бути визнана еталонною.

Проаналізувавши концептуальні теоретичні засади, на яких базується кожна з моделей фінансового нагляду, доцільно дослідити тенденції впровадження кожної з них на практиці. Узагальнюючи світовий досвід трансформації систем фінансового нагляду, слід відмітити, що організаційна структура фінансового нагляду знаходиться у процесі змін в більшості держав-членів ЄС, для яких на попередніх етапах розвитку фінансового ринку характерною була функціональна модель. Однак, активізація фінансових конгломератів, які представляють близько 25 відсотків банківського та страхового ринку, обумовили популяризацію міжгалузевих моделей фінансового нагляду: моделі «двох вершин» та моделі мегарегулятора.

Слід зауважити, що існують два способи організації системи фінансового нагляду за завданнями: так, у деяких країнах, особливо в зоні євро, де відбувся трансфер повноважень щодо здійснення грошово-кредитної політики від національних центробанків до ЄЦБ, центральний банк відповідає за реалізацію пруденційного нагляду, тоді як в інших країнах ці обов’язки покладено на окремий орган (Австралія).

Існує також два режими організації моделі мегарегулятора. Зокрема, скандинавські країни запровадили інтегровану модель фінансового нагляду без участі центрального банку в ньому, тоді як у деяких інших центральний банк ще відіграє важливу роль у сфері банківського нагляду, а висновки центрального банку надаються мегарегулятору, який приймає остаточні рішення [6].

На основі аналізу теоретичних та практичних аспектів різних підходів до організації системи фінансового нагляду, доцільно відзначити, що попри значне поширення міжсекторних моделей (модель «двох вершин» та мегарегулятора), їх імплементація для вітчизняної фінансової системи, з нашої точки зору, є передчасною.

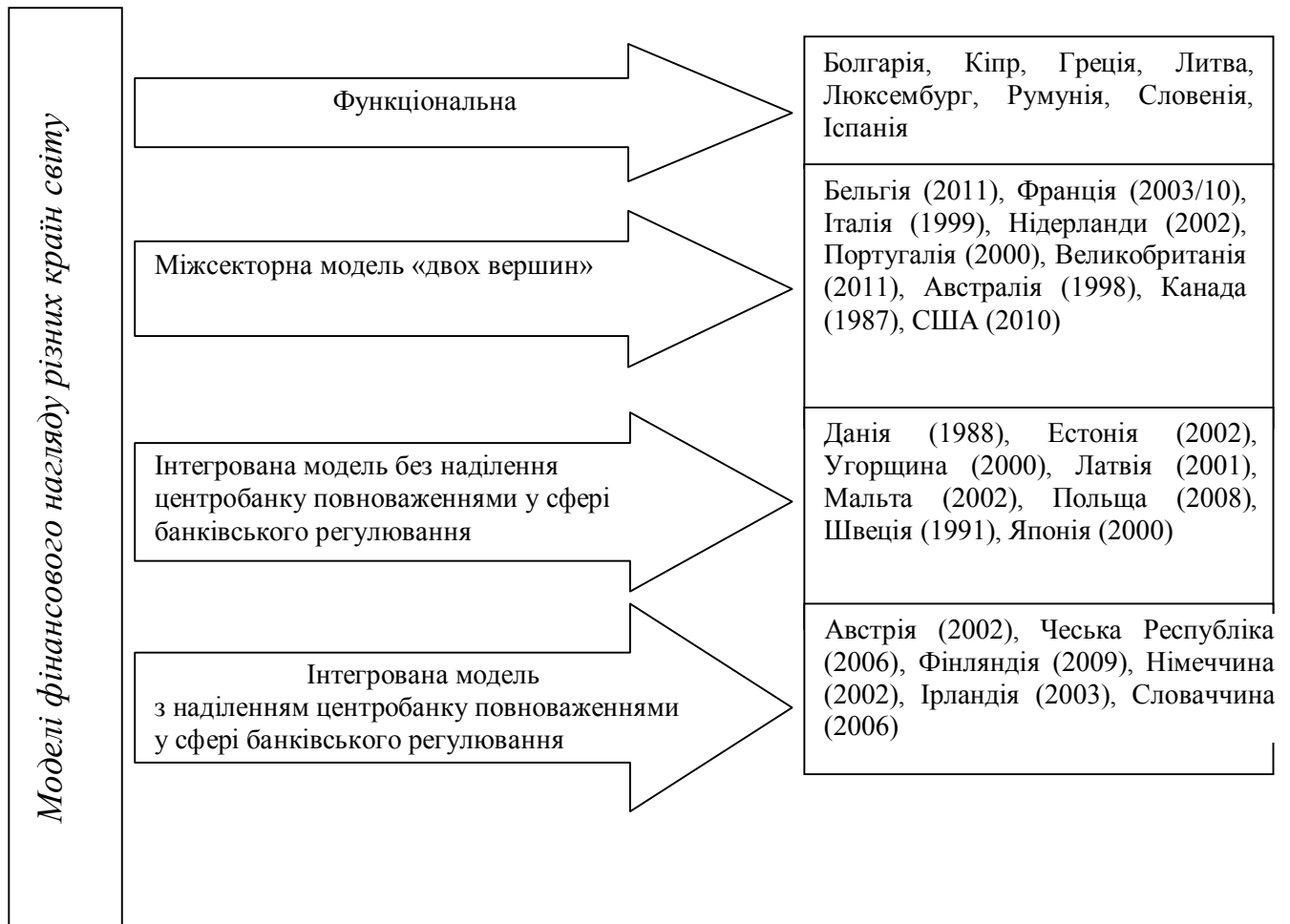

Рисунок 1. Моделі фінансового нагляду різних країн світу [5]

Отже, трансформацію вітчизняної системи фінансового нагляду запропоновано здійснити наступним чином: регулятором банківського сегменту має залишитися Національний банк України, оскільки історично даний інститут має значний досвід у сфері регулювання та нагляду, а трансфер його повноважень до компетенції іншого наглядового органу буде супроводжуватися значною дестабілізацією усього фінансового сектору, масштабними фінансовими витратами та тривалим перехідним періодом, що на тлі сучасної соціально-економічної ситуації в Україні є недоцільним; крім того, банківський сектор є найбільш розвинутим сегментом фінансового ринку та користується найвищим рівнем лояльності серед покупців фінансових продуктів і, разом з тим, має суттєвий ризик зародження дестабілізаційних процесів і їх стрімкої експансії як на інші сегменти фінансового ринку, так і до реального сектору економіки, а тому його регулювання має здійснюватися окремим органом, яким, власне, і є НБУ, оскільки даний інститут характеризується глибоким знанням та розумінням процесів, що відбуваються у банківській сфері, має налагоджену систему зворотного зв'язку з фінансовими посередниками, володіє практичним досвідом щодо регулювання банківської діяльності і високим кадровим

потенціалом (достатньою чисельністю висококваліфікованих спеціалістів з різних галузей знань, що необхідні для ефективного банківського нагляду).

Список використаних джерел:

1. Лук'янець О. В. Реформування фінансового регулювання та нагляду для забезпечення стійкості фінансової системи України / О. В. Лук'янець // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. Випуск 31. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 381 с. – С. 177-188.
2. The structure of Financial Supervision. Approaches and Challenges in a Global Marketplace / Group of Thirty. – Washington, DC, 2014. – 256 p.
3. Селюченко Н. Є. Управління фінансовою системою України [Електронний ресурс] / Н. Є. Селюченко, З. К. Шмігельська. – Режим доступу : [http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15915/1/56_366-371_Vis_725_Ekonomika .pdf](http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15915/1/56_366-371_Vis_725_Ekonomika.pdf).
4. Cihak M. Is One Watchdog Better Than Three? International Experience with Integrated Financial Sector Supervision / M. Cihak, R. Podpiera // IMF Working paper № 57. – 2006. – 32 p.
5. Schoenmaker D. Financial Supervision in the EU. - [http://personal.vu.nl/d.schoenmaker/Encyclopedia_Financial_Supervision_in_the_EU_v1%20\(28-4\).pdf](http://personal.vu.nl/d.schoenmaker/Encyclopedia_Financial_Supervision_in_the_EU_v1%20(28-4).pdf).
6. Базилевич В. Д. Економічна теорія / В. Д. Базилевич. – К.:Знання, 2004. – 615 с.

УДК 657

Єрмолаєва Марина, к.е.н., доцент
Скакун Владислава
*Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна*

СУТНІСТЬ ВИТРАТ ЗГІДНО МІЖНАРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ

Yermolayeva Maryna, PhD (Economics), Associate Professor
Skakun Vladislava

ESSENCE OF EXPENSES ACCORDING TO THE INTERNATIONAL AND NATIONAL STANDARDS OF ACCOUNTING AND REPORTING

При визначенні фінансового результату діяльності підприємства за певний період часу виникає необхідність розрахунку прибутків або збитків не тільки в цілому, а й від окремих видів діяльності. Для цього необхідно мати інформацію не тільки про господарські процеси, що відбулися на підприємстві у звітному періоді, головне – слід розуміти економічну сутність категорій, зокрема «витрати».